

Verpakkingsontwerp geschikt voor de 55⁺er

Auteur

Mario de Zeeuw MSc; Panton medische innovaties

17 januari 2011 (versie 1.0)

Kom verder. Saxion.

saxion.nl

SAXION

Verpakkingsontwerp geschikt voor de 55+ er

Aandachtspunten bij het ontwerpen van verpakkingen voor de 55+ er.

Door mogelijke veranderingen in gezichtsvermogen, spierkracht, motoriek of handfuncties is het raadzaam rekening te houden met de hieronder genoemde aandachtspunten met betrekking tot het ontwerpen van verpakkingen voor de 55+ er.

Als referentie wordt genomen dat iemand met volledige handfunctie de volgende dingen kan:

1. Zonder problemen zijn schoenveters strikken
2. Met elke hand een zak aardappelen van 2,5 kg kunnen oppakken en dragen
3. In elke hand een spons uitknijpen.

Iemand met volledig zichtvermogen is in staat om:

1. Zonder problemen een bekende aan de overkant van de straat te herkennen
2. Zonder problemen de krant te lezen

Onderzoek (1996/97 Family Resources Survey) wijst uit dat 6,6% van de inwoners van Groot Brittannië op een of andere manier een beperking in de handfunctie heeft. *[bron 2]* Daarnaast beschikt 4,2% van de inwoners van Groot Brittannië niet over een volledig zichtvermogen.

Ervan uitgaande dat voor Nederland vergelijkbare percentages gelden, betekent dit dat er in Nederland meer dan 1 miljoen mensen zijn met beperkingen in de handfunctie en bijna 700.000 mensen zonder volledig zichtvermogen.

Aandachtspunten

1. Houdt rekening bij het ontwerp van verpakkingen dat het openen gedaan moet kunnen worden door mensen met een beperkte handfunctie. Overweeg daarom de voor en nadelen van de vaardigheden uit de lijst hieronder:
 - a. Een drukbeweging vereist weinig motoriek (bv indrukken van een knop). Zeker wanneer het niet uit maakt met welk deel van de hand (of lichaam) deze beweging wordt uitgevoerd.
 - b. Power grip. Een knijpbeweging waarbij de hele hand gebruikt wordt vereist enige motoriek (bv het leegknijpen van een tube). Doordat de hele hand gebruikt wordt kan er meer kracht gezet worden dan bij een pinch grip.
 - c. Pinch grip. Een knijpbeweging met duim en wijsvinger (bv het oppakken van een suikerklontje) vereist meer verfijnde motoriek omdat de nauwkeurigheid bij deze beweging groter is. Doordat alleen duim en wijsvinger gebruikt

worden kan er minder kracht gezet worden dan wanneer de hele hand gebruikt wordt. [bron 2]

Drukbeweging [bron 2]

Pinch grip [bron 2]

Power grip [bron 2]

Power grip en pinch grip [bron 2]

2. Na het 60e levensjaar vermindert de spierkracht. Zorg bij het uitoefenen van kracht voor voldoende grip met de volle hand, vermijdt grote krachtoefening met de vingertoppen/vingers. Indien mogelijk, vermijd dan ook krachtoefening bij grip op het product (knijpen).
3. Met het ouder worden neemt het uithoudingsvermogen af. Vermijd langdurige krachtoefening, zeker wanneer het om een statische belasting gaat. (langdurig knijpen of drukken)
4. Vaak worden de power grip en pinch grip gecombineerd met een draaibeweging. Een voorbeeld van een knijpbeweging met duim en wijsvinger in combinatie met een draaibeweging is het openen van de dop van een PET fles. Deze combinatie van bewegingen is voor sommige mensen moeilijk uit te voeren. Vermijdt te hoge krachten en houdt rekening met voldoende grip. De cilindrische grip van een dop van een PET fles is hierdoor niet geschikt voor veel ouderen. De voorbeelden hieronder geven beter ontwerpen weer.

[bron 3] www.pack-aus.udk-berlin.de/_plakate_gross/011_1.jpg

[bron 3] www.pack-aus.udk-berlin.de/gewinner.php?wer=11

5. Zorg dat verpakkingen zowel met één als twee handen geopend kunnen worden. Zorg dat de verpakking zowel links als rechtshandig geopend kan worden.
6. Zorg voor voldoende grip tijdens het openen van de verpakking:
 - a. Wanneer het oppervlak dat vastgepakt wordt licht kan vervormen kan in bepaalde gevallen de grip vergroot worden.
 - b. Ribbels, lippen of andere geometrische details kunnen de grip vergroten.
7. Handelingen waarbij bewegingen in meerdere richtingen nodig zijn dienen vermeden te worden (bv drukken en draaien tegelijk). Er zijn veel ouderen die moeite hebben met het openmaken van verpakkingen met kinderveilige dop waarbij drukken en draaien tegelijk nodig is.
8. Vermijdt handelingen waarbij fijne motoriek en zicht nodig zijn (bijvoorbeeld handelingen waarbij fijne motorische handelingen nodig zijn op slecht zichtbare plaatsen).
9. Zorg dat tijdens het openen van de verpakking de pols in een neutrale rechte positie staat voor het comfort en het reduceren van pijn voor mensen met artritis.
10. Geef duidelijk weer op de verpakking hoe en waar de verpakking geopend moet worden.
 - a. Gebruik hiervoor bij voorkeur een combinatie van tekst en symbolen.
 - b. Gebruik voor korte belangrijke boodschappen een 12-punts, schreefloze onderkast letter, zwarte letters op een witte achtergrond zijn het best leesbaar maar zorg altijd voor voldoende contrast. [bron 1]
11. Onderwerp niet alleen het product aan gebruikstesten maar test ook de verpakking met de doelgroep. Voorbeeld – Test het openen van de verpakking terwijl u handschoenen draagt om verminderde motoriek en precisie te simuleren.

Bronnen

- [1] Eisenwijzer: www.eisenwijzer.nl
- [2] Inclusive design toolkit: www.inclusivedesigntoolkit.com
- [3] Pack aus, pack ein, pack zu, Neue Verpackungslösungen für Alt und Jong.
www.pack-aus.udk-berlin.de/